

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2022

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA

PLNENIE FUNKCIÍ LESOV

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je stav a vývoj lesných zdrojov?

SR sa s lesnatosťou 41,3 % zaraďuje medzi lesnatejšie krajiny v Európe. Výmera lesných pozemkov (LP), ako aj porastovej pôdy, sa v zmysle údajov z programov starostlivosti o lesy i z katastra nehnuteľností dlhodobu mierne zvyšuje.

Zásoba dreva v lesoch SR ukončila trend dlhodobého zvyšovania jej celkového objemu, pričom došlo po prvýkrát už aj k zníženiu zásoby listnatého dreva. Rovnako došlo aj k miernemu zníženiu zásob uhlíka v lesných ekosystémoch.

Využívanie lesných zdrojov (podiel ťažby dreva na jeho prírastku) je možné hodnotiť stále ako udržateľné, keďže je ťažba dreva nižšia ako jeho ročný celkový bežný prírastok. Dlhodobu bol tento podiel značne vysoký, posledné roky však výraznejšie klesol.

V lesoch SR prevláda všeobecne vhodné drevinové zloženie, teda priaznivá a pestrá druhová štruktúra. Pozitívne je postupné znižovanie plošného zastúpenia ihličnatých drevín oproti listnatým.

Podiel prirodzenej obnovy lesných porastov na ich celkovej obnove z dlhodobého i strednodobého hľadiska zaznamenáva rastúci trend, medziročne však mierne poklesol.

Zlepšuje sa stav lesov?

Na poškodzovaní lesov sa v prevažnej miere podieľajú abiotické škodlivé činitele s dominantným pôsobením vetra (u ktorého je možné dlhodobu konštatovať nepravidelné výkyvy v poškodzovaní), pričom medziročne zaznamenali výraznejší pokles. Z biotických škodlivých činiteľov sú najvýznamnejšou skupinou podkôrniky (najmä lykožrúť smrekový), ktoré z dlhodobého hľadiska zaznamenali postupný nárast výskytu a škodlivého pôsobenia. Posledné tri roky

však došlo k ich opätovnému poklesu. Z antropogénnych činiteľov boli najvýznamnejšími krádeže dreva.

Zdravotný stav lesov Slovenska, charakterizovaný mierou defoliácie, možno stále považovať za nepriaznivý, pričom je naďalej horší ako celoeurópsky priemer. V roku 2022 sa zdravotný stav ihličnatých drevín zhoršil, pričom dosiahol najvyššiu hodnotu defoliácie od začiatku jej hodnotenia.

V rámci jednotlivých druhov drevín je dlhodobu zaznamenaný mierne zlepšujúci sa trend vývoja defoliácie pri jedli, mierne sa zhoršuje pri smreku a výrazne sa zhoršuje pri borovici. Oblasťami s dlhodobu najhorším zdravotným stavom lesov na Slovensku zostávajú Kysuce, Orava a spišsko-tatranská oblasť, čo súvisí s masívnym rozpadom smrekových lesných porastov.

Ako sú rozdelené a využívané funkcie lesov?

Lesy zo svojej podstaty plnia produkčné (hospodárske), ako aj mimoprodukčné (verejnosprospešné) funkcie, resp. služby súčasne. Najviac zastúpenou kategóriou lesov podľa ich funkcie sú lesy hospodárske (HL), nasledujú lesy ochranné (OL) a najmenšie zastúpenie majú lesy osobitného určenia (LOU). Od roku 2000 dochádza k opätovnému nárastu výmery HL na úkor LOU. Výmera OL je dlhodobu stabilizovaná.

Ťažba dreva v lesoch SR má strednodobu klesajúci trend, aj keď medziročne mierne vzrástla. Pritom však nebola prekročená únosná (plánovaná) ťažba.

Jarné kmeňové stavy raticovej zveri po minuloročnom mieranom poklese opätovne vzrástli a pokračovali v ich dlhodobom nežiaducom trende.

LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Zachovanie lesných zdrojov

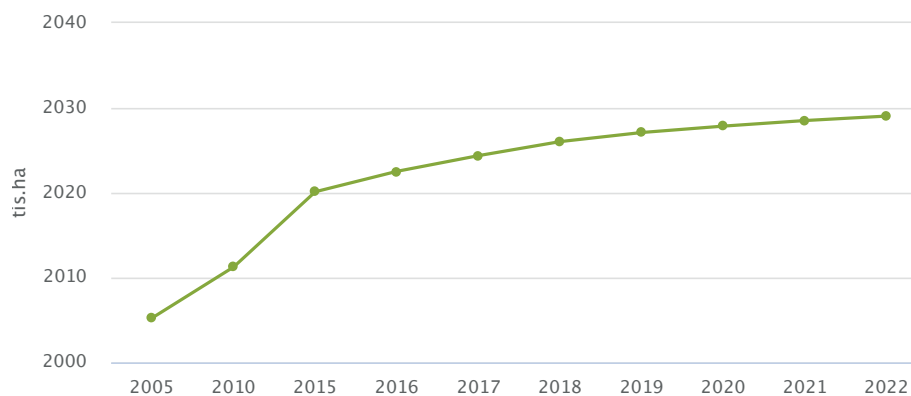
Výmera lesov

Lesnatosť SR dlhodobu mierne rastie a v roku 2022 predstavovala cca 41,3 % rozlohy SR. Súvisí to s postupným miernym nárastom výmery lesných pozemkov (LP) – podľa údajov z programov starostlivosti o lesy i z katastra nehnuteľností.

Výmera lesných pozemkov (podľa katastra nehnuteľností) dosiahla 2 029 035 ha (s medziročným nárastom o 526 ha).

Okrem LP sa lesné dreviny vyskytujú aj na poľnohospodárskych a ostatných pozemkoch (tzv. biele plochy). Podľa výsledkov druhého cyklu Národnej inventarizácie a monitoringu lesov SR 2015 – 2016 (NIML 2) dosahuje výmera takýchto plôch 288 ± 39 tis. ha, čo predstavuje významný podiel výmery lesov a po jej zohľadnení predstavuje skutočná lesnatosť na Slovensku $45,7 \pm 0,9$ %.

Graf 041 | Vývoj výmery lesných pozemkov

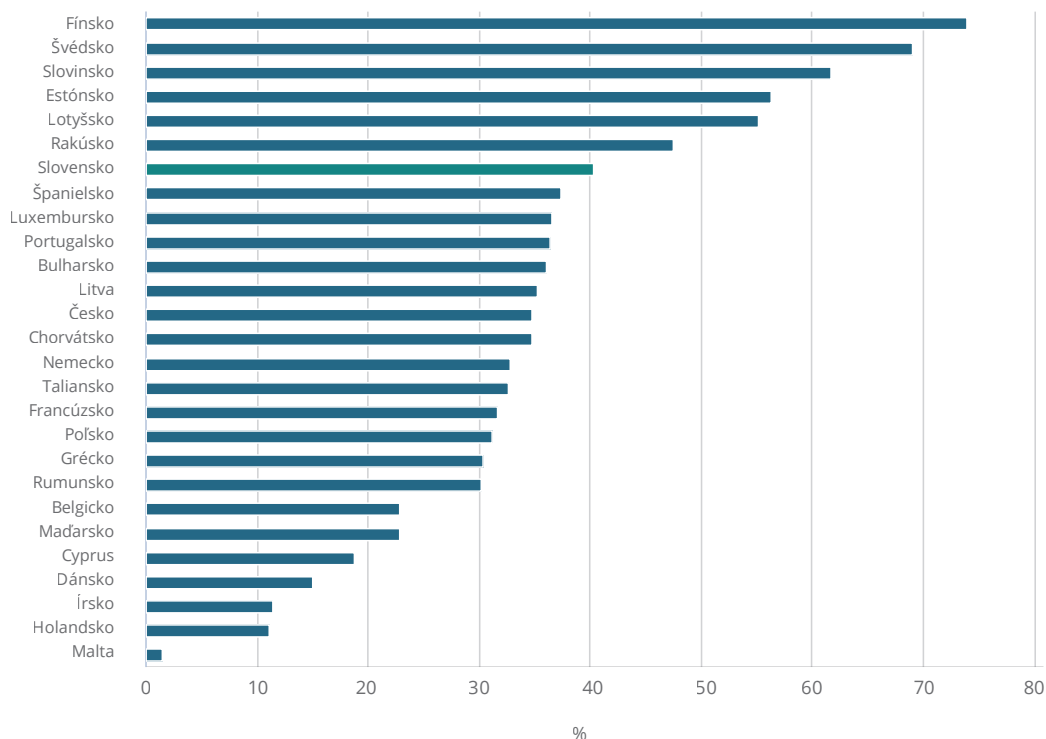

Zdroj: ÚGKK

Podľa Správy o stave európskych lesov 2020 (FOREST EUROPE 2020) je SR 13. najlesnatejšia krajina spomedzi 43

európskych štátov, s vyššou lesnatosťou, ako je priemer Európy (34,8 %), resp. EÚ-28 (38,3 %).

Graf 042 | Medzinárodné porovnanie lesnatosti štátov EÚ v roku 2020

Zdroj: FAO (GFRA 2020)

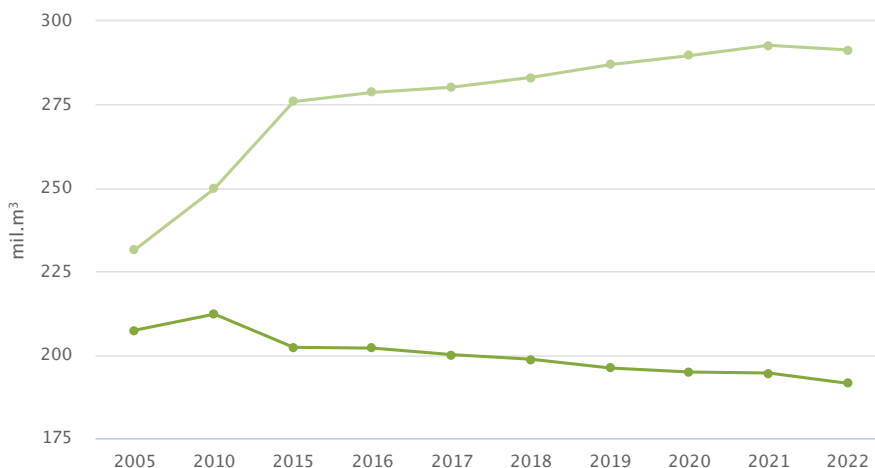
Porastové zásoby dreva

V dôsledku postupnej zmeny vekovej štruktúry lesných porastov v SR sa v roku 2022 ukončil trend dlhodobého zvyšovania celkového objemu zásob dreva. Po období postupného znižovania každoročného nárastu zásoby dreva dosiahol jej objem 482,8 mil. m³, čo bolo o 4,5 mil. m³ menej než v roku 2021 (-0,9 %). Zásoba ihličnatého dreva sa už od roku 2010 postupne znižuje (v dôsledku častého poškodzovania najmä smrekových lesov), no v roku 2022 došlo po prvýkrát aj k zníženiu zásoby listnatého dreva (o 1,4 mil. m³ menej ako predchádzajúci rok). Priemerná zásoba dreva na hektár sa znížila na 248 m³.

Okrem toho sa v lesoch na nelesných pozemkoch (bielych plochách) podľa zistení NIML 2 nachádzajú zásoby dreva v objeme 46 ± 7 mil. m³.

Súčasný zníženie objemu zásob dreva je prirodzeným prejavom postupnej zmeny nevyrovnanej vekovej štruktúry lesných porastov v SR spojenej s aktuálnym presunom plošne a objemovo nadnormálne zastúpených vekových stupňov do veku, v ktorom sa vykonáva ich postupná obnova. Uvedený trend poklesu objemu zásob dreva, ktoré v roku 2021 dosiahli svoj historický vrchol minimálne za ostatné storočie, bude pokračovať niekoľko nasledujúcich desaťročí.

Graf 043 | Vývoj porastovej zásoby dreva v lesoch SR

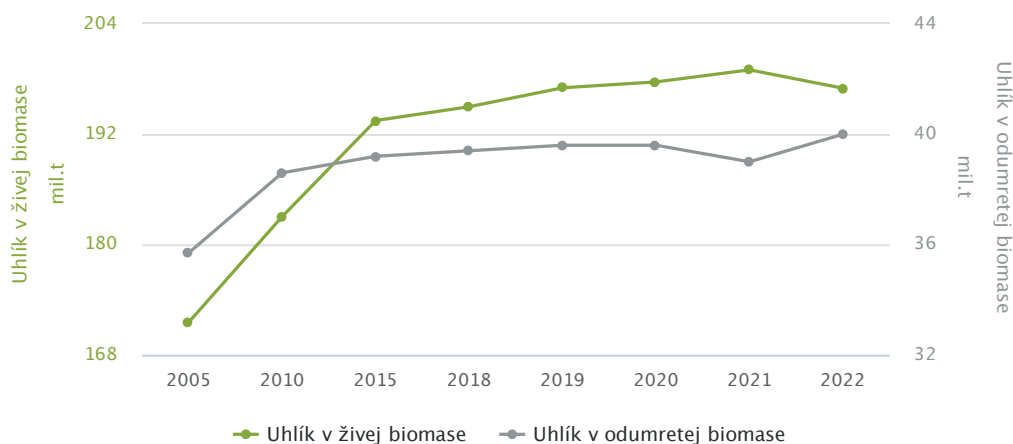
Zdroj: NLC

Zásoba uhlíka

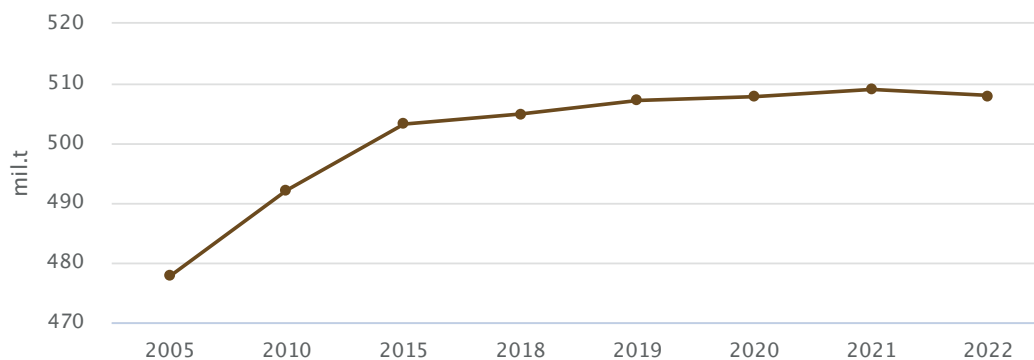
Z prírodných ekosystémov patria lesné ekosystémy k najvýznamnejším článkom v kolobehu uhlíka. Lesy sú schopné vďaka veľkému objemu drevnej biomasy dlhodobo akumulovať veľké objemy uhlíka, čím znižujú obsah CO₂ v atmo-

sfére. Zásoba uhlíka v lesných ekosystémoch, nadzemnej a podzemnej biomase súvisí so zásobami dreva v lesoch a výmerou lesnej pôdy, pričom v roku 2022 predstavovala 508 mil. ton.

Graf 044 | Vývoj zásoby uhlíka v lesných ekosystémoch podľa miesta uloženia

Poznámka: Živá biomasa zahŕňa nadzemnú a podzemnú časť, odumretá biomasa sa skladá z mŕtveho dreva a humusu.
Zdroj: NLC

Graf 045 | Vývoj zásoby uhlíka v lesných ekosystémoch

Poznámka: Zásoba uhlíka zahŕňa okrem živej a odumretej biomasy aj pôdny uhlík, ktorý predstavuje zásobu okolo 271 megaton (mil. t).

Zdroj: NLC

Veková štruktúra

Pre nepretržité plnenie funkcií lesov je potrebné približovať sa k optimálnej vekovej štruktúre, ktorá je predpokladom trvalosti a vyrovnanosti produkcie dreva, poskytovania ďalších ekologických a sociálnych služieb lesov, ako aj ekonomickej stability LH.

Súčasná veková štruktúra lesov je veľmi nevyrovnaná, s najvyšším zastúpením najmladších lesov (vo vekových stupňoch 1 a 2, t. j. 1-20 ročné) a za nimi nasledujú lesy vo vekových stupňoch 5, 8 a 9. Výmera lesov v 10. vekovom stupni a starších sa z dôvodu ich obnovy postupne znižuje, s výnimkou 15. a starších vekových stupňov (15+), v ktorých prevládajú ochranné lesy a lesy osobitného určenia v chránených územiach.

Najvyrovnannejšie zastúpenie vo všetkých vekových stupňoch má buk lesný, zastúpenie smreka koliše a nepriaznivý je trend znižovania podielu dubov. Na úkor duba expanduje najmä hrab a agát. V najmladších lesoch 1. vekového stupňa prevládajú buk (36,7 %) a smrek (30,3 %).

V dôsledku uvedenej nevyrovnanej vekovej štruktúry dochádza v lesoch SR k cyklickým zmenám vo vývoji produkčno-ekologických ukazovateľov, najmä zásob dreva, prírastkov, sekvestrácie uhlíka v lesných ekosystémoch, objemu únosnej ťažby dreva, či ekonomickej stability obhospodarovateľov lesa. Priemerný vek vybraných lesných drevín v lesných porastoch v SR spolu bol 71 rokov. Od roku 2000 sa zvýšil o 4,7 roka, ale v ostatných približne desiatich rokoch už stagnuje.

Vlastnícka štruktúra

Štátne organizácie LH majú vo vlastníctve 39,9 % z porastovej pôdy (779 863 ha), pričom však obhospodarovali až 49,9 % porastovej pôdy (976 198 ha). Ostatnú výmeru porastovej pôdy obhospodarovali neštátne subjekty LH, ktoré vlastní a obhospodarujú lesy súkromné, spoločenské, cirkevné, obecné a lesy poľnohospodárskych družstiev. K roku 2022 bolo na Slovensku evidovaných 438 258 ha porastovej pôdy (PP), ktorej vlastníctvo nebolo (pozemkovými úpravami) doriešené (22,4 % z celkovej výmery PP).

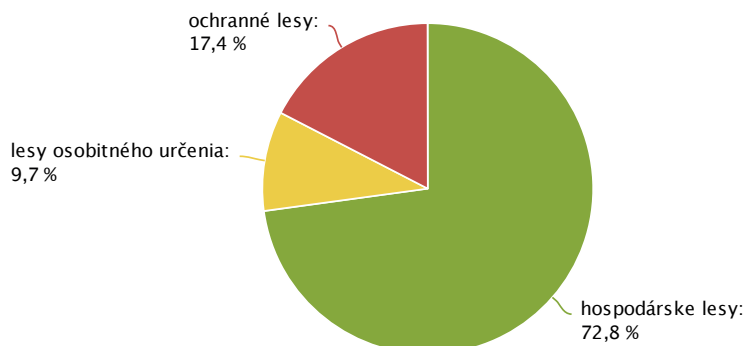
Usporiadanie vlastníckych vzťahov k lesným pozemkom podľa reštitučných zákonov nebolo doposiaľ úplne ukončené. Zostáva vysporiadať predovšetkým lesné pozemky drobných individuálnych vlastníkov, resp. podielových spoluvlastníkov, ktoré v teréne nie je možné jednoznačne identifikovať.

Kategorizácia lesov podľa ich funkcií

Lesy zo svojej podstaty plnia viac funkcií (služieb) súčasne, a to okrem produkčnej (hospodárskej) aj mimoprodukčnej (verejnoprospešnej funkcie). Z hľadiska ich prevažujúcich funkcií sa členia na príslušné kategórie, pričom najviac zastúpenou kategóriou sú lesy hospodárske, nasledujú lesy

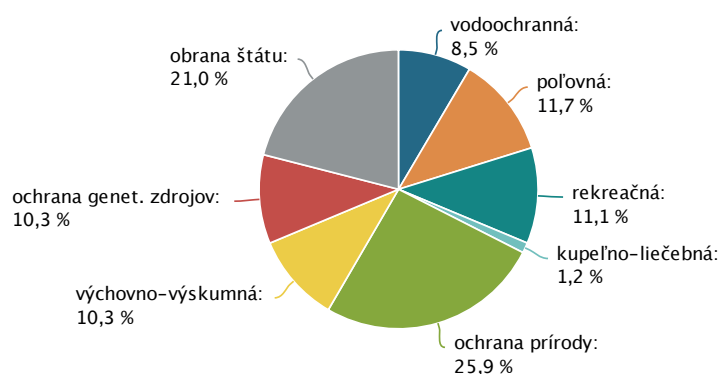
ochranné a najmenšie zastúpenie majú lesy osobitného určenia. Väčšina hospodárskych lesov sú lesy polyfunkčné, ktoré plnia okrem produkčnej i ďalšie pridružené ekologické a sociálne funkcie.

Graf 046 | Podiel kategórií lesov z porastovej pôdy (2022)

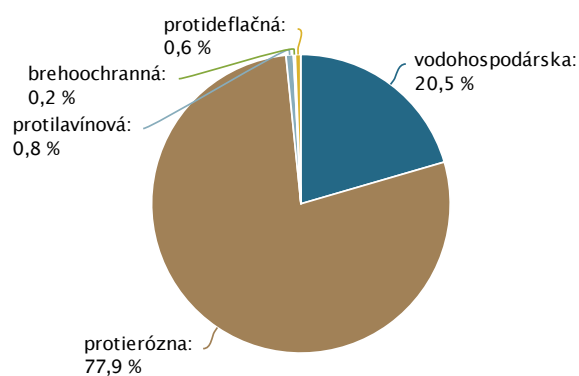
Zdroj: NLC

Graf 047 | Štruktúra plôch lesov osobitného určenia podľa funkcie (2022)

Zdroj: NLC

Graf 048 | Štruktúra plôch ochranných lesov podľa funkcie (2022)

Zdroj: NLC

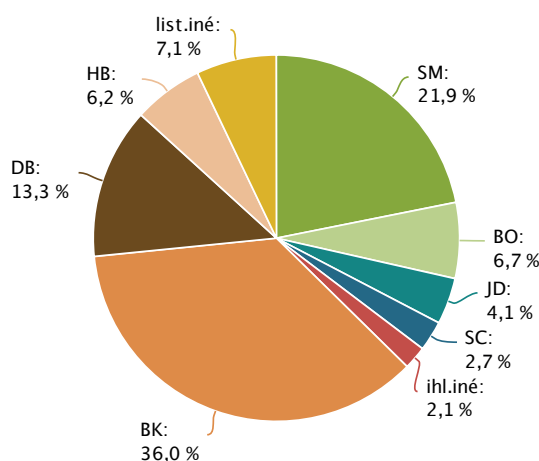
Zlepšenie biologickej diverzity v lesných ekosystémoch

Drevinové zloženie

Drevinové zloženie lesných porastov a jeho blízkosť k prirodzenému, resp. cieľovému stavu je dlhodobým ukazovateľom miery ovplyvnenia lesa hospodárskou činnosťou. Súčasnú drevinové zloženie našich lesov je v porovnaní s pôvodným zastúpením drevín čiastočne zmenené. Zastúpenie ihličnatých drevín sa v dôsledku pôsobenia škodli-

vých činiteľov v lesoch (najmä vetra a podkôrneho hmyzu) dlhodobo znižuje a k roku 2022 predstavoval podiel 35,5 %. Naopak, pretrvával nárast priaznivého podielu listnatých drevín (64,5 %) a v porovnaní s rokom 2021 vzrástol o 0,3 p. b. Najvyššie zastúpenie spomedzi drevín má buk (35,1 %), smrek (21,3 %), duby (13 %) a borovica (6,5 %).

Graf 049 | Podiel drevinového zastúpenia v lesoch SR (2022)

Poznámka: SM – smrek obyčajný, BO – borovica lesná, JD – jedľa biela, SC – smrekovec opadavý, BK – buk lesný, DB – duby, HB – hrab obyčajný

Zdroj: NLC

V lesoch SR sa na ploche 57,0 tis. ha (cca 2,9 %) vyskytujú aj dreviny introdukované, ich výmera sa však dlhodobejšie nezvyšuje. Ide o prevažne 12 druhov (teda so zastúpením vyšším než 0,1 %), z ktorých najviac zastúpenou drevinou

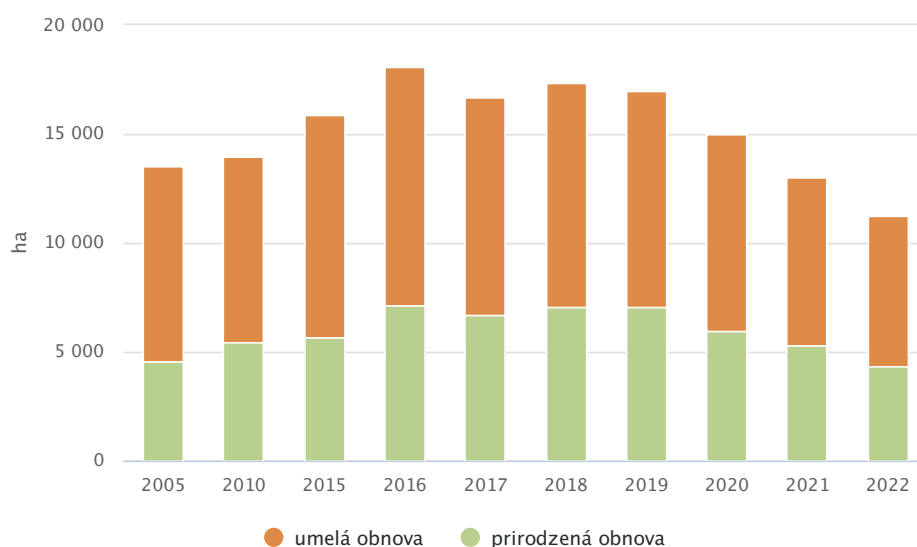
je agát biely (34,7 tis. ha) a za najperspektívnejšiu treba považovať duglasku tisolistú (1,15 tis. ha), ktorá má potenciál v budúcnosti nahradiť už prebiehajúci produkčný výpadok smreka, príp. dub červený.

Obnova lesa

Pre presadzovanie udržateľného obhospodarovania lesov má v súčasnosti osobitný význam zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy lesa. Celkový rozsah obnovy lesa poklesol oproti predchádzajúcemu roku o 1 743 ha na súčasných

11 237 ha. Prirodzená obnova oproti roku 2021 tiež poklesla, vrátane jej podielu z celkovej obnovy lesa (o 2,1 percentuálneho bodu na súčasných 38,9 %).

Graf 050 | Vývoj obnovy lesných porastov

Zdroj: NLC

Odumreté drevo

Významnou zložkou lesných ekosystémov je aj odumreté drevo, ktoré by sa malo v lesoch ponechávať v potrebnom rozsahu pre podporu biodiverzity. Podľa výsledkov NIML 2 sa v lesných porastoch nachádza $87,0 \pm 5,7$ mil. m^3 odumretého dreva (stojace sucháre, pne, ležiace hrubé a tenké drevo), čo

je priemerne $45,2 \pm 2,8 m^3$ na ha; na nelesných pozemkoch je to ďalších $6,8 \pm 1,8$ mil. m^3 . Objem odumretého dreva na Slovensku je výrazne vyšší ako priemer krajín Európy.

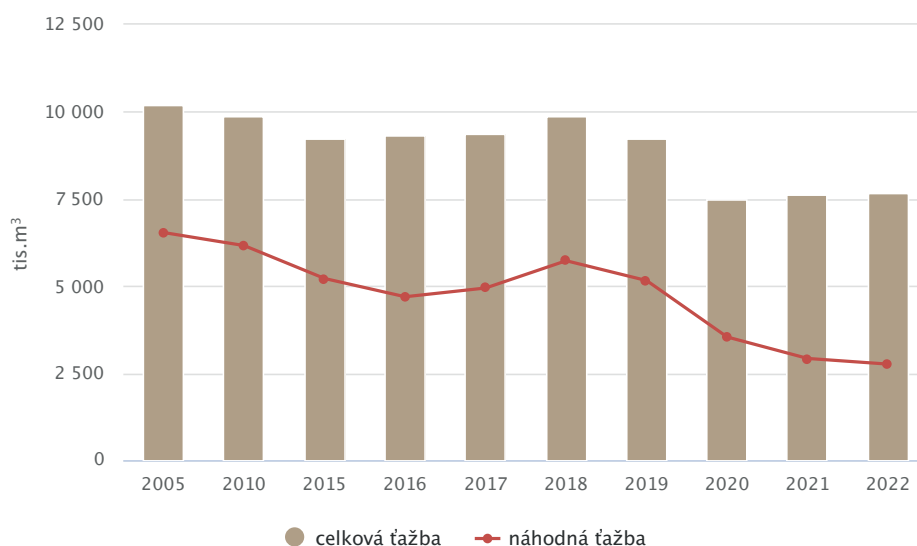
Produkčné funkcie lesov

Ťažba dreva

Jedným z cieľov Envirostratégie 2030 je zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva. V roku 2022 sa ťažba dreva oproti predchádzajúcemu roku len mierne zvýšila a dosiahla 7 687 tis. m^3 ,

príčom nebola prekročená únosná (plánovaná) ťažba. Podiel náhodných ťažieb na celkovej ťažbe dreva oproti predchádzajúcemu roku poklesol o 2,4 p.b. na 35,8 %.

Graf 051 | Vývoj celkovej a náhodnej ťažby dreva

Zdroj: NLC

Ťažbu dreva je možné overiť

Národné lesnícke centrum (NLC) spravuje informačný systém lesného hospodárstva, v ktorom o. i. možno od roku 2022 overiť, či ťažba dreva prebehla v súlade so zákonom a povinnou evidenciou. Kto chce overiť ťažbu, musí na základe kódu lesného hospodárskeho celku a jednotky priestorového rozdelenia lesa vyhľadať les, o ktorý sa zaujíma. Nájde ho v mape aplikácie na webe NLC. Po zadaní kódov by sa mala zobrazíť databáza prírodných podmienok lesa, jeho drevinové zloženie, plán výchovy, obnovy a zalesňovania. V aplikácii sa dá nájsť aj evidencia vykonaných ťažieb a výsadiel za jednotlivé roky. Pri ťažbe je evidovaný aj typ ťažby a v prípade náhodnej ťažby aj jej príčina. Pokiaľ by nebola nájdená reálne prebiehajúca ťažba, je možné, že ide o náhodnú alebo mimoriadnu ťažbu. Pre overenie ťažby možno kontaktovať aj Zelenú linku MŽP SR.

Využívanie lesných zdrojov

Intenzita využívania lesných zdrojov (podiel ťažby dreva na jeho celkovom bežnom prírastku) predstavovala 64,1 % (nárast oproti roku 2021 o 0,3 percentuálneho bodu). Za celé sledované obdobie (od roku 1990) ročná ťažba dreva neprekročila hodnotu ročného CBP a v priemere dosahovala

62,5 % jeho hodnoty. Percento ťažby dreva z CBP bolo najnižšie (okolo 55 %) v rokoch 2000 – 2003 a naopak najvyššie (nad 80 %) v rokoch 2005, 2010 a 2018. Súviselo to hlavne s realizáciou nadmerných náhodných ťažieb spôsobených kalmitami.

Certifikácia lesov

Cieľom certifikácie lesov je podpora udržateľného hospodárenia v lesoch, spotreby dreva ako obnoviteľného zdroja, výrobkov z dreva, ochrany prírody a udržateľného rozvoja spoločnosti. V SR sa pri certifikácii lesov používajú dve certifikačné schémy:

- Certifikácia podľa Programu pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém PEFC (Združenie PEFC Slovensko)
- Certifikácia podľa schémy FSC (Združenie FSC Slovensko).

K roku 2022 bolo podľa schémy PEFC certifikovaných 1 199,6 tis. ha (-26,8 tis. ha oproti roku 2021, hlavne z dôvodu odovzdania časti pozemkov vo vlastníctve štátu organizáciám

ochrany prírody) a podľa FSC 436,97 tis. ha (+114 tis. ha) lesov. Z dôvodu, že 354,1 tis. ha je pokrytých dvojitou certifikáciou PEFC aj FSC, bola v roku 2022 celková výmera certifikovaných lesov v SR 1 282,47 ha lesov (-13, tis. ha), t. j. 66,2 % z celkovej výmery porastovej pôdy. Oproti roku 2021 sa dvojitá certifikácia výrazne zvýšila (o 100,3 tis. ha) aj z dôvodu plnenia programového vyhlásenia vlády SR.

Vydaných bolo 246 osvedčení o účasti na certifikácii lesov, z toho 226 podľa PEFC a 20 podľa FSC. Logo PEFC používalo 155 subjektov v roku 2022, z toho vlastníci a užívatelia lesov 62, držiteľia COC certifikátov 84 a ostatné skupiny 9. V roku 2022 bolo v platnosti 115 certifikátov COC podľa schémy PEFC (vrátane viacmiestnej certifikácie) a 193 certifikátov COC podľa schémy FSC.

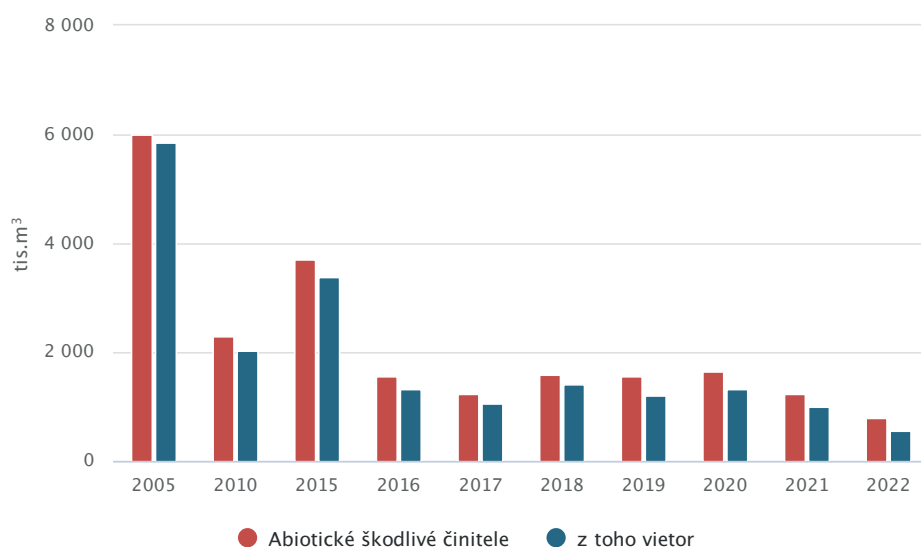
Škodlivé činitele a zdravotný stav lesov

Abiotické škodlivé činitele

V dôsledku škodlivého pôsobenia vetra, snehu, námrazy, sucha a ostatných abiotických činiteľov bolo k roku 2022 poškodených 804 721 m³ drevnej hmoty (o 429,2 tis.m³ menej ako v roku 2021), z čoho 108 638 m³ tvoril nespracovaný

objem z predchádzajúceho roku. Podiel vetra na abiotických škodlivých činiteľoch predstavoval 67,8 %. Spracovaných bolo 90,3 % drevnej hmoty.

Graf 052 | Vývoj poškodenia lesov abiotickými činiteľmi

Zdroj: NLC

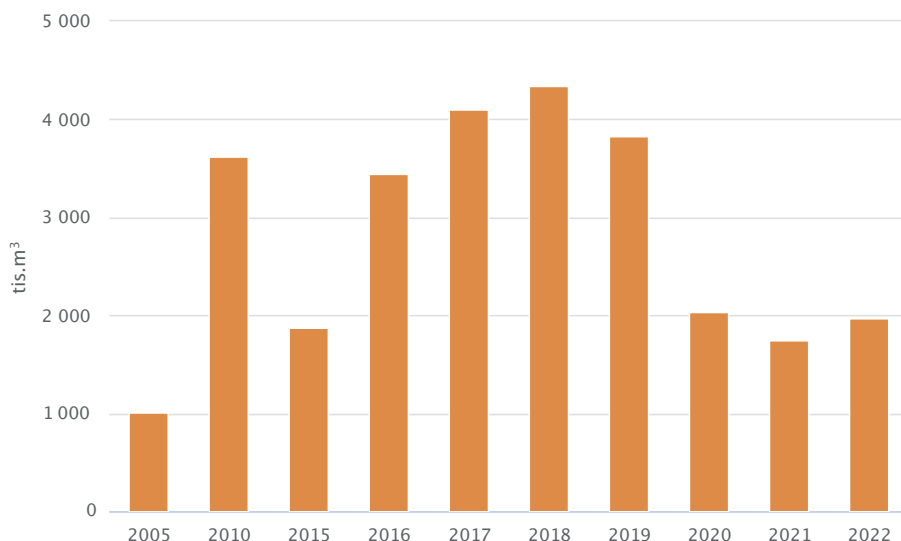
Biotické škodlivé činitele

V roku 2022 boli biotickými škodlivými činiteľmi v lesoch poškodené stromy v lesných porastoch v objeme 2,14 mil. m³ dreva. Objem kalamitnej hmoty spôsobenej podkôrnym a drevokazným hmyzom v roku 2022 predstavoval 1 852 214 m³ (spolu aj s ostatkom z predchádzajúceho roku nim bolo poškodených spolu 1 968 523 m³ drevnej hmoty). Z toho sa spracovalo 92,2 %. Najvýznamnejším škodlivým činiteľom bol opäť lykožrút smrekový. Predmetná skupina

biotických škodlivých činiteľov má naďalej najväčší podiel na náhodných ťažbách, pričom ohrozuje lesné ekosystémy so zastúpením smreka.

Medzi ďalšie škodlivé činitele patria fytopatogénne mikroorganizmy (s objemom poškodenia 170 589 m³ drevnej hmoty v roku 2022), hubové ochorenia, listožravý a cicavý hmyz a poľovná zver.

Graf 053 | Vývoj poškodenia lesov podkôrnym a drevokazným hmyzom

Zdroj: NLC

Antropogénne škodlivé činitele

V roku 2022 bolo antropogénnymi škodlivými činiteľmi poškodených 53 143 m³ drevnej hmoty, z čoho 1 286 m³ tvoril nespracovaný objem z predchádzajúceho roku (celkovo to predstavuje medziročný nárast o 199 %). Najväčší podiel pritom pripadal na krádež dreva (až 75,7 %).

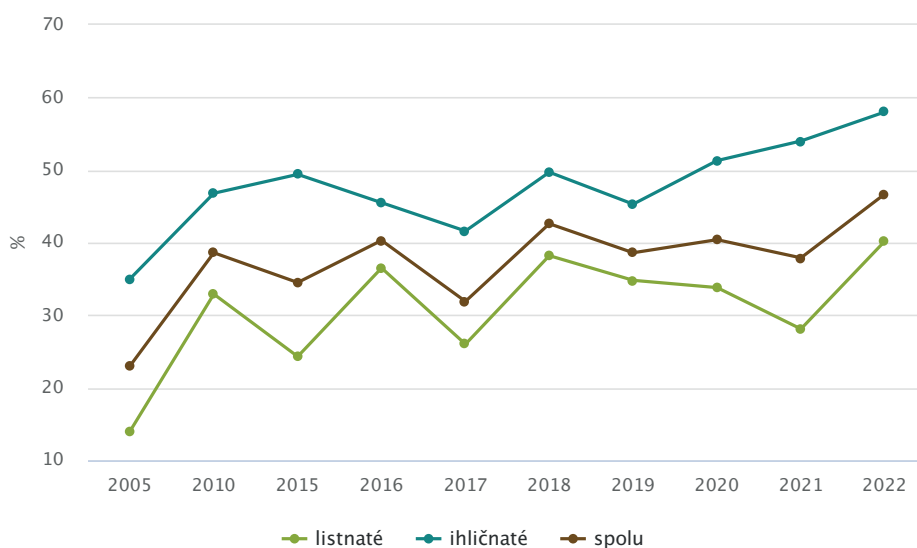
V roku 2022 bolo v SR zaznamenaných 297 požiarov lesa (o 196 viac ako v roku 2021) na ploche 1 210 ha. Priama vyčíslená škoda bola 1 197 tis. eur. Medzi najčastejšie príčiny požiarov v lesoch patrili: nezistená príčina, vypaľovanie trávy a suchých porastov, zakladanie ohňov v prírode, úmyselné zapálenie neznámou osobou, znovurozhorenie požiaru a iná nebalosť a neopatrnosť dospelých.

Zdravotný stav lesov

Základným prvkom hodnotenia zdravotného stavu drevín je vizuálne hodnotenie stavu korún stromov, konkrétne straty asimilačných orgánov (odlístenie - defoliácia). Takéto hodnotenie sa každoročne vykonáva na 107 trvalých monitorovacích plochách I. úrovne po celom Slovensku v rámci ČMS Lesy, prostredníctvom medzinárodnej 5-triednej stup-

nice (stupne defoliácie 0 – 4). Rozhodujúci je podiel stromov v stupňoch 2 – 4, teda s defoliáciou väčšou ako 25 % (stredne až silne defoliované a mŕtve stromy; stromy s nižšou defoliáciou sa považujú za zdravé).

Graf 054 | Vývoj defoliácie ihličnatých, listnatých drevín a spolu

Zdroj: NLC

Podiel ihličnatých drevín v stupňoch defoliácie 2 – 4 v roku 2022 bol 58,0 %. Ide o najvyššiu hodnotu od začiatku hodnotenia defoliácie. V porovnaní s rokom 2005, v ktorom bola hodnota tohto ukazovateľa najnižšia, to bolo viac o 19,6 %. Odvtedy sa podiel ihličnatých drevín v stupňoch defoliácie 2 – 4 nepretržite zvyšuje.

Podiel listnatých drevín v uvedených stupňoch defoliácie v roku 2022 tiež narástol a predstavoval 40,2 %. Napriek tomu, že vo všeobecnosti lepšie odolávajú nepriaznivým faktorom, aj v ich prípade dochádza dlhodobo k zvyšovaniu priemernej defoliácie, najmä k trvalému poklesu podielu stromov s defoliáciou 0 – 10 %.

Trend v defoliácii ihličnatých aj listnatých drevín vykazuje výrazné zmeny, ktoré najmä v ostatných približne pätnástich

až dvadsiatich rokoch pravdepodobne súvisia s aktuálnymi klimatickými podmienkami (najmä so suchom).

Z ihličnatých drevín má defoliácia dlhodobo klesajúcu tendenciu pri jedli (v roku 2022 bola 23,9 %), mierne sa zhoršuje pri smreku (32,3 %) a približne od roku 2000 sa výrazne dlhodobo zhoršuje pri borovici (35,8 % v roku 2022). Pri všetkých najviac zastúpených listnatých drevinách (dub, buk a hrab) má defoliácia dlhodobú tendenciu nárastu. Najviac poškodenou listnatou drevinou je dub (28,6 % v roku 2022). Dreviny buk a hrab, ktoré boli v celom doterajšom priebehu monitoringu najmenej poškodzovanými drevinami vykazujú takmer identickú tendenciu vývoja s defoliáciou v roku 2022 pri buku 26,5 % a pri drevine hrab 27,0 %.

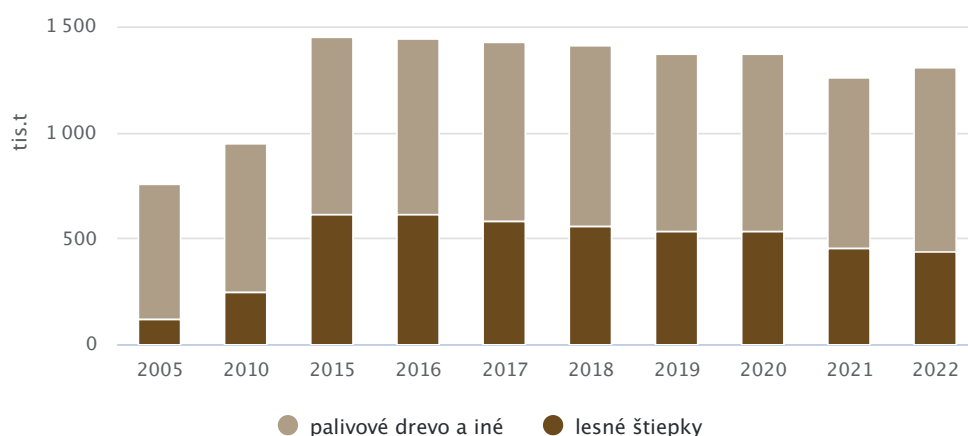
Súvisiace činnosti a odvetvia LH

Využitie dreva na energetické účely

Palivová drevná biomasa - dendromasa (lesné štiepky a palivové drevo) je dôležitým obnoviteľným zdrojom energie v SR a ich najväčším potenciálnym zdrojom sú lesné pozemky.

Odvetvie LH dodalo v roku 2022 na trh 1,305 mil. ton palivovej drevnej biomasy vo forme palivového dreva a štiepok (o cca 40 tis. ton menej ako v predchádzajúcom roku).

Graf 055 | Vývoj množstva dendromasy produkovanej v sektore LH na energetické využitie

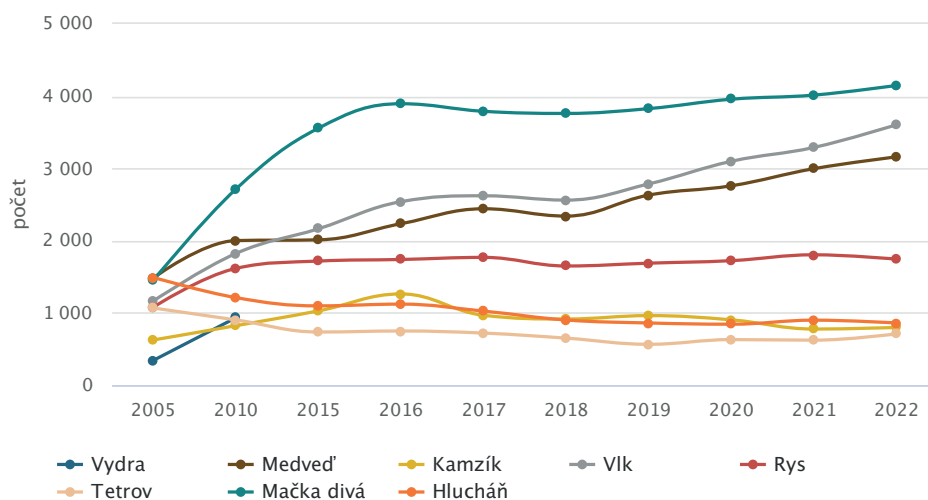
Zdroj: NLC

Poľovníctvo

V roku 2022 bolo v SR pre poľovnú zver uznaných 1 880 poľovných revírov. Celková výmera poľovnej plochy sa oproti predchádzajúcemu roku znížila a predstavuje 4 446 273 ha. Po minuloročnom miernom poklese jarých kmeňových stavov (JKS) raticovej zveri došlo v roku 2022 k ich opätovnému

nárastu (okrem diviačej zveri) a pokračovaniu ich dlhodobého nežiadúceho trendu zvyšovania JKS. Pri malej zveri bolo zaznamenané zníženie JKS u bažanta, zajaca a diviej kačiči a pri vzácnych druhoch len u tetrova hlucháňa.

Graf 056 | Vývoj JKS vzácnej zveri

Poznámka: Tetrov – tetrov holniak; Hlucháň – tetrov hlucháň

Zdroj: ŠÚ SR

V roku 2022 boli v lesnom hospodárstve a poľnohospodárstve zaznamenané škody spôsobené raticovou zverou vo výške 2 879 884 eur, čo predstavuje nárast oproti roku 2021 o 763,5 tis. eur. Škody zverou spôsobujú najmä zvýšené stavy jelenej a diviacej zveri a v posledných rokoch expanzia danielovej zveri. V poľnohospodárstve boli vyčíslené vo výške 1 242 961 eur (-124,6 tis. eur) a v lesnom hospodárstve 1 636 923 eur (+888,1 tis. eur). Uhradených bolo cca 7,9 % škôd. Ochranné opatrenia proti škodám zverou sú zamerané najmä na reguláciu ich početnosti, pričom bol od roku 2000

zaznamenaný rastúci trend lovu hlavných druhov raticovej zveri.

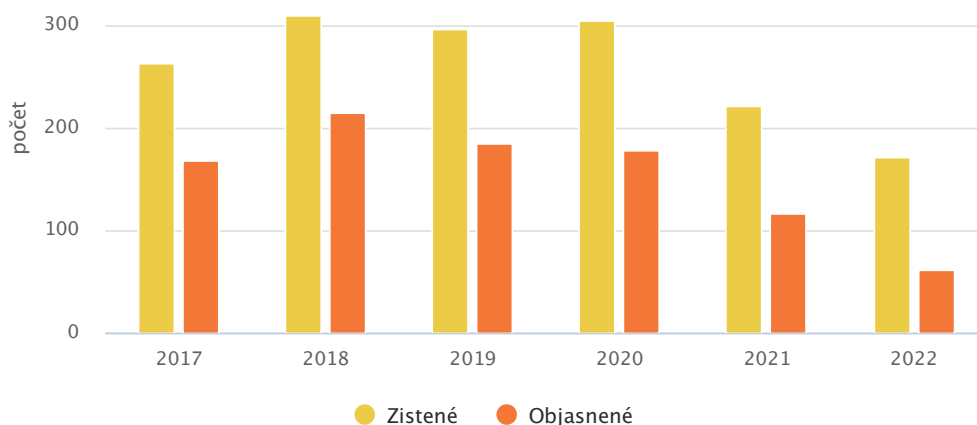
Škody spôsobené veľkými šelmami (medvede, vlky, rysy) boli vyčíslené vo výške 3 129 935 eur, z čoho bolo uhradených len cca 14,6 %. Oproti roku 2021 ide o nárast škôd o 590,2 tis. eur. Najväčšie škody boli spôsobené vlkami (77,4 %). V roku 2022 bolo zaznamenaných 43 útokov medveda hnedého na človeka (-10 oproti roku 2021).

Environmentálna kriminalita – pytliactvo

Za oblasť pytliactva bolo v roku 2022 zistených zločkami kriminálnej polície v rámci environmentálnej trestnej činnosti (v zmysle § 310 zákona č. 300/2005 – Trestný zákon) 172

prípadov (-50 oproti roku 2021) s objasnenosťou 61 prípadov (35,5 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom poklesla objasnenosť prípadov o 16,8 percentuálneho bodu.

Graf 057| Objasnené a zistené trestné činy v oblasti pytliactva

Poznámka: Údaje v grafe obsahujú aj dodatočne objasnené prípady.
Zdroj: MV SR

Lesnícka politika a iné aktivity

Vláda SR schválila v roku 2022 Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027. Komplexný materiál zohľadňuje všetky vytyčené priority na podporu udržateľného rozvoja poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného hospodárstva a vidieka v SR do konca desaťročia. Ide o najzásadnejší dokument, na základe ktorého budú

poľnohospodári, lesohospodári, či miestne akčné skupiny čerpať európske zdroje a zdroje štátneho rozpočtu na rozvoj vidieka do roku 2030 v objeme viac ako 4 miliardy eur (z európskych zdrojov je na to vyčlenených viac ako 3,3 miliardy eur, príspevok zo štátneho rozpočtu je vo výške 865 miliónov eur).

Verejná kontrola obchodu s drevom

Transparentnosť obchodovania s drevom je jednou z kľúčových úloh reštrukturalizácie štátneho podniku LESY SR. Začiatkom roka 2022 bol rezortom MPRV SR predstavený projekt „Otvorené LESY“, ktorého hlavným cieľom je priniesť širokej verejnosti jednoduché a prehľadne spracované informácie o nakladaní s drevom prostredníctvom aplikácie OTVORENÉ DREVO.

Webová aplikácia je dostupná pre všetkých a sú v nej dostupné detailné informácie o pohybe dreva (od jeho ťažby až po dovoz k odberateľovi), ktoré predávajú LESY SR prostredníctvom svojich odštepných závodov po celom Slovensku. Ide o unikátny systém, ktorý v tejto oblasti tak komplexne ešte nikto nerealizoval a ktorý umožňuje verejnú kontrolu ťažby, obchodu aj prepravy dreva z našich lesov.

Údaje sa v aplikácii aktualizujú každú pol hodinu, pričom dáta sa čerpajú z viacerých interných a externých systémov. Dostupné dáta sa týkajú kľúčových a stredných odberateľov, čo predstavuje viac ako 90 % všetkých odberateľov za obdobie posledných 5 rokov. Informácie sa dajú filtrovať na základe vybraných ukazovateľov (mesiac, rok, odberateľ, lokalita, ŠPZ).

Aplikácia OTVORENÉ DREVO je dostupná na stránke: <https://otvorene.lesy.sk/drevo>